

Pracovník pro odpadové hospodářství (kód: 16-009-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo životního prostředí
Skupina oborů:	Ekologie a ochrana životního prostředí (kód: 16)
Týká se povolání:	Pracovník odpadového hospodářství
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v požadavcích na odpady a jejich vlastnosti	3
Separovaný sběr a shromažďování odpadů	3
Skladování odpadů u původce	3
Separace a třídění odpadů	3
Manipulace s odpady u původce	3
Zajišťování dat o odpadech pro vedení dokumentace u původce	3
Dodržování požadavků bezpečnostních předpisů při manipulaci s odpady u původce	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 01.12.2015

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v požadavcích na odpady a jejich vlastnosti

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést alespoň sedm ze zákona o odpadech definovaných nebezpečných vlastností odpadu a jejich označení podle tohoto zákona	Ústní ověření
b) Vysvětlit význam pěti předložených grafických symbolů pro označování nebezpečných odpadů a odpadů obalů nebezpečných látek a přípravků	Ústní ověření
c) Vyhledat a uvést z vyplněného modelového identifikačního listu informace o nebezpečných vlastnostech odpadu a bezpečnostní opatření při manipulaci s odpadem	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Uvést příklady výrobků, které pravděpodobně obsahují olovo, rtuť, kadmium, šestimocný chrom, polybromované bifenylly (PBB) nebo polybromované difenylethery (PBDE)	Ústní ověření
e) Uvést příklady výrobků, které pravděpodobně obsahují azbest nebo skelná vlákna	Ústní ověření
f) Vysvětlit význam číslic šestimístního katalogového čísla druhů odpadů, zařazení a označení odpadů do kategorie pro další nakládání s nimi na základě předloženého modelového příkladu	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Vysvětlit, co je vybraný výrobek a systém zpětného odběru/odděleného sběru	Ústní ověření
h) Popsat způsoby využívání a odstraňování odpadů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Separovaný sběr a shromažďování odpadů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést požadavky na vybavení shromažďovacích míst odpadů původce	Písemné ověření
b) Popsat požadavky na shromažďování a skladování vyřazených pneumatik	Ústní ověření
c) Popsat požadavky na shromažďování a skladování odpadních olejů a vyjmenovat látky, které nesmějí být smíšeny s odpadními oleji	Ústní ověření
d) Popsat požadavky na shromažďování a skladování vyřazených elektrických akumulátorů, baterií, zářivek a výbojek	Ústní ověření
e) Popsat požadavky na shromažďování a skladování vyřazených elektrických a elektronických zařízení	Ústní ověření
f) Vysvětlit důvody pro stanovení požadavků na separovaný sběr odpadů, které mají být přednostně využity	Ústní ověření
g) Stanovit obsah těžkých kovů a zakázaných látek v plastech pomocí přenosného analytického přístroje s použitím návodu k přístroji	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Skladování odpadů u původce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést požadavky na vybavení skladů a skladovacích prostředků pro nebezpečné odpady u původce	Ústní ověření
b) Uvést příklady opatření, kterými se může předejít nežádoucímu znehodnocení nebo úniku skladovaných odpadů	Ústní ověření
c) Popsat zajištění údržby a havarijní připravenosti skladovacích míst a jejich vybavení v souladu s předpisy	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Separace a třídění odpadů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vizualně identifikovat v předloženém vzorku druhy odpadů kovů	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vizualně identifikovat v předloženém vzorku druhy odpadů plastů	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést manuální separaci odpadů podle druhů nebo separaci s použitím jednoduchých prostředků a zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Stanovit odhadem v předloženém vzorku podíl nebezpečných odpadů a znečištění	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat vybavení potřebné k zajištění údržby místa a nádob ke shromažďování odpadů	Ústní ověření
f) Uvést, které fyzikální nebo chemické vlastnosti odpadů jsou zjišťovány měřeními na místě pomocí ručních přístrojů	Ústní ověření
g) Vysvětlit způsoby a význam identifikačního značení obalů z hlediska použitého materiálu a využití materiálu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace s odpady u původce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat z nabídky odpovídající štítky k označení přepravního obalu a označit jimi přepravní obaly k přepravě nebezpečných odpadů	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit úplnost vyplnění modelového evidenčního listu pro přepravu nebezpečných odpadů pro území ČR	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Navrhnout opatření zamezující smíchání nebo znečištění odpadů při manipulaci s odpady u původce a v průběhu přepravy odpadů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování dat o odpadech pro vedení dokumentace u původce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsob získávání dat nutných k vyplnění interního provozního dokumentu, vedeného ke sběru a shromažďování odpadů produkovaných u původce na základě předloženého modelového dokumentu	Ústní ověření
b) Posoudit obsah a úplnost předloženého modelového dokumentu k vedení průběžné evidence při předávání odpadů oprávněné osobě a případně uvést zdroj/zdroje k doplnění chybějících dat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dodržování požadavků bezpečnostních předpisů při manipulaci s odpady u původce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést možná technická opatření u původce pro manipulaci, skladování a přípravu k přepravě nebezpečného odpadu	Ústní ověření
b) Vybrat z nabídky doporučené osobní ochranné pracovní prostředky k ochraně dýchacích orgánů, očí, rukou a ostatních částí těla při manipulaci, skladování a přepravě odpadu	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat protipožární opatření na místech určených ke shromažďování, skladování a přepravu odpadů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Při ověřování teoretických znalostí (zákonů, předpisů, norem, metodik, technologických postupů atd.) může uchazeč používat veřejně dostupné zdroje informací (www stránky, katalogy, firemní materiály, vzorové dokumenty a formuláře apod.). Bude se hodnotit schopnost uchazeče vyhledat požadovaný dokument, orientovat se v něm a vysvětlit jeho účel.

Při praktickém ověřování by měla být posuzována schopnost uchazeče využívat předpisy, návody a dokumenty v reálných podmínkách, a to z hlediska jejich účelu, ochrany životního prostředí a bezpečnosti práce. Modelové či vzorové podklady pro praktické ověření (provozní řád, interní normy, vzorky materiálů a odpadů, specifikace k odpadům, údaje z průběžné evidence) dostane uchazeč k dispozici v době přípravy na zkoušku.

Autorizovaná osoba připraví ke zkoušce modelové situace pro praktické ověřování.

Kompetence *Orientace v požadavcích na odpady a jejich vlastnosti*, kritérium c)

- Autorizovaná osoba si ke zkoušce připraví nejméně tři modelové vyplněné bezpečnostní listy nebezpečných odpadů.

Kompetence *Orientace v požadavcích na odpady a jejich vlastnosti*, kritérium f)

- Autorizovaná osoba si ke zkoušce připraví tři příklady odpadů, a to kovů, plastů a vyřazených zařízení, označených katalogovým číslem a kategorií odpadu, na kterých uchazeč vysvětlí význam katalogového čísla a zařazení odpadu do kategorie.
- Uchazeč může použít katalog odpadů.

Kompetence *Separace a třídění odpadů*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba připraví vzorek odpadů kovů, který bude obsahovat odpady nelegované oceli, legované oceli, hliníku, mědi a součástek, např. malého elektromotoru a nečistoty, např. dřevo, zeminu.

Kompetence *Separace a třídění odpadů*, kritérium b)

- Autorizovaná osoba připraví ke zkoušce vzorek odpadů plastů, znečištěný např. dřevem, textilem, sklem.

Kompetence *Separace a třídění odpadů*, kritérium c)

- Autorizovaná osoba připraví jednoduché nářadí a ochranné pracovní pomůcky, aby uchazeč mohl separovat jednotlivé odpady ve vzorku odpadů kovů nebo plastů (uchazeč uvede, u kterých frakcí by bylo použito např. oddělování řezáním, broušením nebo drcením).

Kompetence *Separace a třídění odpadů*, kritérium d)

- Autorizovaná osoba použije pro plnění kritéria vzorky určené pro kritéria a) nebo b).

Kompetence *Manipulace s odpady u původce*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba připraví modelové vyplněné štítky k označení přepravního obalu pro nebezpečné odpady.
- Uchazeč vybere štítky pro tři odpady se zadanými nebezpečnými vlastnostmi.

Kompetence *Manipulace s odpady u původce*, kritérium b)

- Autorizovaná osoba připraví tři modelové vyplněné neúplné evidenční listy pro přepravu nebezpečných odpadů pro území ČR.

Kompetence *Zajišťování dat o odpadech pro vedení dokumentace u původce*, kritérium a)

- Autorizovaná osoba připraví modelový interní dokument, např. část dokumentu EMS nebo QMS, přijatého k odpadům.

Kompetence *Zajišťování dat o odpadech pro vedení dokumentace u původce*, kritérium b)

- Autorizovaná osoba připraví modelový interní dokument, např. část dokumentu EMS nebo QMS, přijatého k

odpadům.

Kompetence *Bezpečnostní opatření při manipulaci, skladování a přepravě odpadu*, kritérium b)

- Autorizovaná osoba připraví ke zkoušce soubor osobních ochranných pomůcek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině oborů strojírenství nebo chemie nebo průmyslová ekologie a alespoň 5 let odborné praxe v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních nebo 5 let pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání se zaměřením na strojírenství nebo chemii nebo průmyslovou ekologii nebo materiálové inženýrství nebo procesní inženýrství a alespoň 5 let odborné praxe v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních nebo 5 let pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Profesionální kvalifikace 16-006-M Technik pro odpadové hospodářství a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních nebo 5 let pedagogické nebo lektorské činnosti, vykonávané souběžně s činností v odpadovém hospodářství ve výrobních zařízeních, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo životního prostředí, www.mzp.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro řádný výkon zkoušky musí mít autorizovaná osoba k dispozici dále uvedené vybavení:

- přístup k věcně dotčeným zákonům, vyhláškám, předpisům a normám z oblasti ochrany životního prostředí, odpadů, chemických látek, integrovaného registru znečištění, integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností, bezpečnosti práce, systémů environmentálního managementu (přístup dálkový nebo materiály v tištěné podobě)
- vzorek odpadů oceli a litiny, vhodný k vizuálnímu posouzení, obsahující rovněž odpady hliníku, mědi, plastů, nedemontované různě složené součástky, zaolejované třísky, okuje, dřevo, zeminu atd., umístěný v shromažďovacím prostředku (kontejneru), který odpovídá technickým požadavkům právních předpisů
- vzorek odpadů několika druhů plastů, vhodný k vizuálnímu posouzení, znečištěný oddělitelnými i neoddělitelnými odpady kovů, dřeva, textilu, skla, umístěný ve shromažďovacím prostředku (kontejneru), který odpovídá technickým požadavkům právních předpisů
- modelové interní provozní dokumenty, modelově vyplněné identifikační listy nebezpečných odpadů, modelové formuláře k evidenci odpadů a k hlášení o produkci odpadů, modelové dokumenty k přepravě odpadů
- štítky a grafické symboly k označování nebezpečných vlastností odpadů, nebezpečných odpadů, přepravních obalů a prostředků pro nebezpečné odpady
- prostory odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům a vybavenost pro ověřování kritérií formou praktického předvedení;
- místo k provedení manuální separace vzorků odpadů, resp. separace pomocí jednoduchých nástrojů, vybavené proti úniku odpadů
- vhodné prostory pro ověřování ústní formou
- soubor osobních ochranných pracovních pomůcek
- lékárnička
- hasicí přístroj
- soubor jednoduchého nářadí pro separaci odpadů
- přístup k internetu

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 45 až 90 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 5 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro lesní a vodní hospodářství a životní prostředí, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Kovohutě Příbram nástupnická, a. s.

Centrum inovací a rozvoje, Praha

Asociace energetických manažerů, Praha